

Vítejte v Národní technické knihovně

Vaše odborná školní práce, hledání podkladů a tvorba bibliografických odkazů

Workshop pro Rakouské gymnázium v Praze, 8.4. 2016

Dr. Petr Anděl
 Národní technická knihovna

Téma dnešního setkání

- Hledání podkladů pro psaní odborné práce: Co všechno to obnáší a jak to souvisí s Vaší školní prací?

Důležité pojmy a dovednosti:

- Co je to odborný časopis? Co je to odborná kniha?
- Kde to vše mám hledat?
- Co mohu udělat doma?
- Kdy je třeba jít do knihovny (a ptát se knihovníka)?
- K čemu jsou ve školní práci odkazy a bibliografie? Které nástroje mi ji pomohou vytvořit správně?
- Publikáční etika a opisování: jak se vyvarovat podezření z plagiátorství?
- Praktické ukázky

Praktické kroky při psaní práce

- Nápad, návrh zajímavého tématu – inspirace ☺
- Jsou k tématu dostupné a vhodné zdroje informací? Rešerše je první krok k cíli (Jen máme-li kvalitní podklady, má smysl práci psát)
- A) Podklady máme: Projekt (plán práce, časový harmonogram)
 Jasný a dosažitelný cíl – osnova – zajištění a prostudování podkladů a sepsání vlastní práce (...)
- B) Podklady nemáme, jsou pro nás nedostupné: Zvolíme jiné téma, eventuálně požádáme o radu vyučujícího
- Vše co Vám dnes ukážeme budete potřebovat při studiu na vysoké škole!

3 z 23

Odborná literatura

- Wikipedie ani běžný článek z webu jako podklad nepostačí.
- Nepostačí jakákoliv kniha, či časopis. Používat je nutno pouze odborné časopisy a monografie, a to jen ty, které jsou ke zpracování Vašeho tématu vhodné.
- Odborné monografie a články z odborných časopisů byly před publikováním několikrát prověřeny odborníky v dané oblasti (byly většinou recenzovány) a za jejich kvalitu svým způsobem ručí svoji prestiží i vydavatel.
- Obsahují bohatý poznámkový aparát, přesné odkazy na zdroje informací a použitých dat i kompletní bibliografický záznam všech použitých pramenů. Umožňují kdykoliv ověřit publikované údaje a jsou hlavním rysem odborné literatury.
- Obvykle nejsou k dispozici zdarma, ale knihovny je mají v předplacených databázích elektronických zdrojů a poskytují je svým čtenářům.

4 z 23

Dříve než začnete vyhledávat

210 mm

- Důležité je umět s informacemi i nalezenými zdroji pracovat! (Odlišit ve velkém množství publikací ty důvěryhodné a podstatné)
- Požívejte pouze relevantní, podložená a ověřitelná fakta z důvěryhodných zdrojů (recenzované, odborné atd.)
- Musíte vědět, že není v lidských silách pročíst vše. Právý odborník se snaží číst co nejméně! Jen to, co je nutně třeba ☺
- Měli byste vědět jak si dělat poznámky a zpracovat poznatky (Ihned, včetně kompletní bibliografické informace!)
- Kdo zná strukturu odborného textu a jeho jednotlivé žánry, čte často jen relevantní kapitoly!

5 z 23

Struktura odborného textu

210 mm

• <u>Název</u>	Pomocné žánry odb. textu
• <u>Obsah</u>	Anotace
• <u>Anotace, abstrakt</u>	Abstrakt (resumé)
• <u>Úvod</u>	Shrnutí
• Teoreticko-metodologická část	Recenze – recenzní stať
• Praktická část	Kompilace - přehledová stať
• Závěr – diskuse – <u>shrnutí</u>	Odborné texty a žánry:
• Bibliografie	Odborná eseje/ Monografie/ Časopis
• Přílohy	Původní teoretická (empirická) stať

6 z 23

Tip:

Po přečtení několika úvodů budete mít názorný přehled o tematicce a budete schopni promyslet osnovu Vaší práce. Úvod a závěr práce musí korespondovat, proto bývá úvod dokončován až jako poslední kapitola celé práce. Úvod nese základní detailní informaci o celé práci a jejím smyslu, je její nejdůležitější součástí.

Nač se zaměřit? Co je zde tak cenného?

- Proč je téma relevantní
- Formulace výzkumné otázky, hypotézy (co chci dokázat)
- Metodologie (jak to chci dokázat) (obsahuje i shrnutí teoretických přístupů k tématu, či stávajících poznatků o tématu)
- Přehled – kritické zhodnocení použitých zdrojů informací
- Představení a zdůvodnění struktury hotové práce

7 z 23

Publikační etika a opisování: Jak se vyvarovat psaní plagiátů?

- Důležité je především jasně odlišit vlastní myšlenky (a vlastní přínos) od myšlenek a plodů práce jiných lidí: Cizí myšlenky a zásluhy si nepřivlastňovat, ale důsledně a správně odkazovat na jejich původ a autora. K tomu slouží odkazový aparát, citace, bibliografie. Vše musí být naprosto přesné a ověřitelné.
- Přejeté myšlenky co nejvěrněji reprodukovat a neměnit původní význam a smysl! Tato zásada je často opomíjena.
- Vždy správně a přesně odkazovat, raději více odkazů a používat více zdrojů.
- Obecně známá fakta (z osnov ZŠ) ale odkaz nepotřebují! Při použití definic z encyklopedie ale už odkazovat musíme!
- Příklady – Dotazy?

8 z 23

Jak vyhledávat?

210 mm

- Internet (viditelný či povrchový web)
- Hluboký internet (pro běžné vyhledávače neviditelný web) 500 X větší
- Knihovny, specializované databáze a další nástroje

Vyhledávání může přinést:

- Mnoho výsledků (možnost omezit vyhledávání)
- Málo výsledků (možnost rozšířit vyhledávání+skrytá literatura)
- Žádné výsledky (obměna zadání vyhledávání, klíčová slova)

Našimi pomocníky mohou být:

- Klíčová slova a hierarchie zdrojů (odborné časopisy a monografie)

9 z 23

Příklad vyhledávání: Google a GoogleScholar

210 mm

- Jděte na: www.techlib.cz
- Login (nahore v pravo)
- Jděte na: https://scholar.google.cz/schhp?hl=cs&as_sdt=0,5
- Využijte knihovního linku! (umožňuje Scholaru prohledávat zdroje Vaší knihovny) Ano, registrovaní čtenáři mají k databázím přístup i z domova!
- Vyhledejte: „nákladní železniční doprava“ nebo anglický ekvivalent v Google a Google Scholar
- Všimněte si rozdílu v počtu a kvalitě zdrojů!!! (Blogy, reklamy, prodej jízdného atd..) GoogleScholar je dobrý ve vyhledávání odborných článků!

10 z 23

Klíčová slova

210 mm

- Zvlášť u anglického ekvivalentu je důležité promyslet klíčová slova
- Mohou jimi být railway, railroad, freight, cargo.... V češtině pak slova železniční, kolejová aj.
- Klíčová slova a jejich kombinace jsou pro vyhledávání velice důležitá, proto promyslete všechna vhodná slova a jejich synonyma. Při vyhledávání je můžete kombinovat!

11 z 23

Příklad vyhledávání: Souborný katalog NTK

210 mm

- Jděte na: www.techlib.cz
- Login (nahore v pravo)
- Vyhledejte: *railways in central europe*
- Limitujte vyhledávání: 1. na fultextové dokumenty 2. Akademické odborné publikace včetně recenzovaných
- Příklad: "Extreme weather impacts on freight railways in Europe" 1. klikněte na *Full Text Online* 2. klikněte na *View Article*
- Všimněte si struktury odborného textu– *Odkazy nás upozorní na další zdroje informací*
- Vyhledávat lze i v dalších světových jazycích
- Knihovna má oproti GoogleScholaru i velkou databázi elektronických knih!

12 z 23

Vyhledávání knih

210 mm

- GoogleScholar nemáte možnost hledat pouze knihy
- V knihovním katalogu máte možnost limitovat hledání na knihy/e-knihy
- Vyhledejte: *railway a railway in Europe* (v knihovním souborném katalogu)
- Limitujte vyhledávání: 1. full-text online 2. knihy/eKnihy
- Udělejte totéž v GoogleScholar; přidejte si NTK do nastavení knihovního linku! Postup: 1. scholar.google.com 2. Settings 3. Library links 4. NTK 5. Save

13 z 23

Hledání „skutečných“ knih

210 mm

- Jděte na www.techlib.cz
- Vyhledejte: *dictionary of engineering*
- Limitujte vyhledávání: 1. knihy/eKnihy 2. Jazyk: German
- Vidíte směs elektronických i fyzických knih. Kterou si můžete půjčit?
- Pro vyhledávání skutečných knih jděte do kolonky katalog, ta je k tomu nejvhodnější. Všimněte si u každého výsledku lokace a toho, zda je k vypůjčení.
- Dotazy?

14 z 23

Použitá literatura a bibliografie: Jak správně odkazovat na zdroje?

210 mm

- Jak správně vytvořit bibliografii (Norma ČSN ISO 690):

<https://sites.google.com/site/novaiso690/>

<http://knihovna.ujak.cz/spravneCitovat>

<http://knihovna.fsv.cuni.cz/jak-citovat>

<http://www.sci.muni.cz/ofiz/wp-content/uploads/2012/10/citace.pdf>

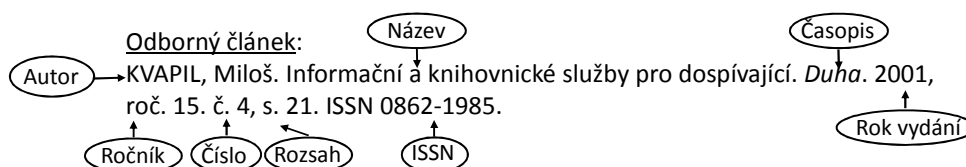
- Videotutoriály:

<https://www.youtube.com/watch?v=lvQNpAadUfQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=MLjp-g5OZSk>

15 z 23

Ukázky bibliografického záznamu

Monografie:

BRŮHA, Dominik a Eva PROŠKOVÁ. *Zdravotnická povolání*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 559 s. ISBN 978-80-7357-661-5.

Absolvenská práce:

TOŠNAROVÁ, Petra. *Analýza marketingové komunikace vybrané značky*. Praha, 2012. Diplomová práce (Ing.). Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta podnikohospodářská, 2012. Vedoucí práce Marcela Zamazalová.

Webová stránka:

NÁRODNÍ TECHNICKÁ KNIHOVNA. Referenční a rešeršní služby. Národní technická knihovna [online]. Praha: Národní technická knihovna. Poslední změna: 10.12. 2012 [cit. 2013-01-22]. Dostupný z: <http://www.techlib.cz/cs/41-referencni-a-resersni-sluzby>

16 z 23

Citační manažery

210 mm

- Používání knihovních databází obecně usnadňuje tvorbu bibliografie. Proč?
  - Můžete si automaticky stáhnout citaci a uložit si ji do vlastní citační databáze. To Vám umožňují tzv. citační manažery. Právě tyto programy Vám umožní automaticky vkládat citace do Vaší práce a na závěr Vám automaticky vytvoří i úplný seznam použité literatury – vytvoří Vám sami kompletní bibliografii.

17 z 23

Kde najdu citační manažer?

210 mm

- Zotero je jedním z nich, je zdarma a je „user-friendly“
- Dnes již nemáme tolik času, ale doma si jej můžete stáhnout:
  - Download Zotero: <https://www.zotero.org/download/>
  - Návody a videotutoriály jsou k dispozici i česky
- Rovněž můžete využít Mendeley
  - Vytvořte si účet: <http://www.mendeley.com>
  - Stáhněte si zdarma
  - Video tutorials: <http://www.mendeley.com/videos-tutorials/>
  - More information: <http://resources.mendeley.com/>
- CitacePro – [přes NTK](#)

18 z 23

Procvičte si export citací

- www.techlib.cz
- Vyhledejte: *beer brewing czech republic*
- Limitujte vyhledávání na full text online, odborné časopisy
- Zvolte článek a pokuste se jej stáhnout do Zotera
- Můžete si takto stáhnout celý článek do databáze citačního manažeru a jeho bibliografická informace se automaticky stáhne do Vaší citační databáze.
- Každý zdroj má jiné možnosti stažení této informace

19 z 23

Procvičte si export citací (2)

- Jděte zpět na výsledek (beer brewing czech republic)
- "Determination of ochratoxin A in brewing materials and beer by ultra performance liquid chromatography with fluorescence detection"
- Full Text Online
- Všimněte si jména databáze: (ScienceDirect)
- Exportujte výsledek (článek s citací) do Zotera
- Otázky?

20 z 23

Vzdálený přístup

210 mm

- Funguje odkudkoliv
- Potřebujete pouze (počítač s internetem) login a heslo, které jste dnes při registraci získali

1) Zalogujte se na naše stránky...

2) ...a můžete začít vyhledávat

21 z 23

Referenční služby NTK

210 mm

Konzultační a poradenské služby - z informačních zdrojů NTK i volného internetu.

- dostupné bez nutnosti registrace do knihovny
- jsou poskytovány zdarma

Smyslem konzultací je:

- naučit uživatele orientovat se v dostupných zdrojích
- naučit uživatele používat vyhledávací nástroje
- odkázat na zdroj, ve kterém se informace nachází
- popsat možnosti, jak se k danému zdroji dostat
- seznámit uživatele detailně s volně dostupnými či licencovanými elektronickými zdroji
- poskytnout informaci přímo

Napište nám

reference@techlib.cz
info@techlib.cz

Zavolejte nám

Reference: [232 002 503](tel:232002503)
Informace: [232 002 535](tel:232002535)

Děkujeme Vám za pozornost

